

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

29 август 2018 г. – Вариант 2

МОДУЛ 1

Време за работа – 90 минути

Отговорите на задачите от 1. до 35. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Колко е броят на електроните във външния електронен слой на атом, който има 9 протона в атомното ядро?

- A) 2
- B) 6
- B) 7
- Г) 9

2. Като имате предвид местата на посочените химични елементи в Периодичната таблица, определете кой от тях има най-слабо изразени неметални свойства.

- A) сяра
- B) хлор
- B) флуор
- Г) въглерод

3. В молекулата на амоняка атомите се свързват чрез:

- A) ковалентна неполярна химична връзка
- B) ковалентна полярна химична връзка
- B) йонна химична връзка
- Г) водородна химична връзка

4. Атомна кристална решетка изграждат атомите на:

- A) въглерода
- B) йода
- B) сярата
- Г) азота

5. Солите са вещества с йонна кристална решетка. За тях е вярно, че:

- A) са абсолютно неразтворими във вода
- B) кристалите им провеждат електричен ток
- B) са пластични
- Г) имат висока температура на топенe

6. Фосфорът (P) образува два оксида, в които той е от +3 и +5 степен на окисление. Кои са химичните формули на двата оксида на фосфора?

- А) P_3O и P_5O
- Б) PO_3 и PO_5
- В) P_2O_3 и P_2O_5
- Г) P_3O_2 и P_5O_2

7. При окислението на серен диоксид (SO_2) до серен триоксид (SO_3), което е етап от производството на сярна киселина, се използва катализатор азотен оксид, за да се:

- А) поддържа постоянна скоростта на химичната реакция
- Б) намали скоростта на химичната реакция
- В) увеличи скоростта на химичната реакция
- Г) промени стойността на равновесната константа

8. Скоростта на реакцията $2CO(g) + O_2(g) \rightarrow 2CO_2(g) + Q$ може да се запише с израза:

- А) $v = k \cdot c^2(CO_2)$
- Б) $v = k \cdot c^2(O)$
- В) $v = k \cdot c(CO) \cdot c(O_2)$
- Г) $v = k \cdot c^2(CO) \cdot c(O_2)$

9. При хидролиза на соли се поглъща топлина. Следователно процесът е:

- А) екзотермичен и топлинният ефект се означава с $-Q$
- Б) екзотермичен и топлинният ефект се означава с $+Q$
- В) ендотермичен и топлинният ефект се означава с $-Q$
- Г) ендотермичен и топлинният ефект се означава с $+Q$

10. Системата: $CO_2(g) + C_{(тв)} \rightleftharpoons 2CO(g) - Q$ е в състояние на химично равновесие. При понижаване на налягането:

- А) се увеличава $c(CO)$
- Б) се увеличава $c(CO_2)$
- В) се увеличават $c(CO_2)$ и $c(C)$
- Г) се увеличава $c(CO_2)$, а $c(CO)$ намалява

11. В чаша с разтвор на син камък е поставено кристалче син камък. С течение на времето размерът на кристалчето не се променя. Това означава, че разтворът е:

- А) наситен
- Б) преситен
- В) ненаситен
- Г) разреден

12. При варене на яйца се препоръчва към водата да се добави готварска сол, защото:

- А) температурата на кипене на водата се понижава и яйцата ще се сварят по-бързо
- Б) осмотичното налягане на разтвора се понижава и така яйцата ще се сварят по-бързо
- В) температурата на кипене на водата няма да се промени и яйцата няма да се счупят при варенето
- Г) температурата на кипене на водата се повишава и яйцата ще се сварят по-добре

13. Кислородната вода е разтвор на водороден пероксид с масова част 3%. Използва се в медицината за промиване на рани поради своя бактерициден ефект (убива микроорганизмите). Колко грама водороден пероксид се съдържа в една опаковка от 100 ml? (Приемете, че плътността на разтвора е 1 g/mL.)

- А) 0,03 g
- Б) 0,3 g
- В) 3 g
- Г) 30 g

14. На етикета на домакински препарат за дезинфекция и премахване на варовикови отлагания от повърхности е означено „pH=1,5“. Кое от посочените вещества може да се съдържа в препарата?

- А) сода каустик
- Б) солна киселина
- В) метанол
- Г) готварска сол

15. Бариевият сулфат, известен в медицината с наименованието „бариева каша“, се използва като контрастно вещество при рентгенография на стомах, хранопровод и други. Коя е химичната формула на бариевия сулфат?

- А) Ba₂S
- Б) Ba₂SO₃
- В) BaSO₄
- Г) Ba₂SO₄

16. Домакиня поставила във вода сушени плодове. На другия ден установила, че плодовете са набъбнали и увеличили обема си. На кой процес се дължи тази промяна?

- А) осмоза
- Б) хидриране
- В) дисоциация
- Г) хидролиза

17. При кой от процесите се отделя водород?

- А) $\text{NaOH} + \text{HCl} \rightarrow$
- Б) $\text{Na}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow$
- В) $\text{NaH} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow$
- Г) $\text{Ca(OH)}_2 + \text{HCl} \rightarrow$

18. Кое е веществото X в прехода $\text{Ca(HCO}_3)_2 \rightarrow \text{X} \rightarrow \text{CaO}$?

- А) CaH₂
- Б) CaCO₃
- В) CO₂
- Г) Ca(OH)₂

19. В коя от схемите е означено превръщане, което НЕ е възможно да протече?

- А) $C \rightarrow CO \rightarrow CO_2 \rightarrow H_2CO_3$
- Б) $Cu \rightarrow CuO \rightarrow Cu(OH)_2 \rightarrow CuSO_4$
- В) $Na \rightarrow Na_2O \rightarrow NaOH \rightarrow Na_2SO_4$
- Г) $S \rightarrow SO_2 \rightarrow SO_3 \rightarrow H_2SO_4$

20. Хоросанът е свързваща смес, която се получава при смесване на пясък, гасена вар и вода. С коя от химичните формули е означена съдържащата се в хоросана гасена вар?

- А) NaOH
- Б) CuSO₄
- В) CaCO₃
- Г) Ca(OH)₂

21. Биогазът е горивен газ, който се получава при ферментация на биологични продукти без наличие на кислород. Получен в природата при естествена ферментация биогазът се нарича „блатен газ“. Кое от веществата е основната му съставна част?

- А) метан
- Б) въглероден оксид
- В) серен диоксид
- Г) азот

22. Кое от съединенията се използва в сладкарството като набухvatел?

- А) NaCl
- Б) NaNO₃
- В) NH₄HCO₃
- Г) K₂CO₃

23. Фенолът е първото антисептично вещество. Негов разтвор с масова част 5% се нарича карболова киселина. Коя е химичната формула на фенола?

- А) C₆H₅COOH
- Б) C₆H₅OH
- В) C₆H₆
- Г) C₂H₅OH

24. Общата формула на алканите е:

- А) C_nH_{2n-2}
- Б) C_nH_{2n+1}
- В) C_nH_{2n}
- Г) C_nH_{2n+2}

25. Кои съединения са членове на различни хомоложни редове?

- А) пропан и пентан
- Б) етанол и пропанол
- В) етан и етиламин
- Г) бензен и метилбензен

26. Бензоената киселина се използва като консервант. Функционалната група на бензоената киселина е:

- А) – CH₂OH
- Б) – CH₃
- В) – CHO
- Г) – COOH

27. Кое от посочените вещества НЕ е природен полимер?

- А) целулоза
- Б) захароза
- В) нишесте
- Г) белтък

28. Определете веществото X в прехода $\text{CH}_2 = \text{CH}_2 \rightarrow \text{X} \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_2\text{ONa}$:

- А) H₂SO₄
- Б) CH₃CHO
- В) CH₃CH₂OH
- Г) CH₃COOH

29. Кои са веществата X и Y, необходими за осъществяване на прехода $\text{C}_2\text{H}_6 \xrightarrow{+\text{X}} \text{C}_2\text{H}_5\text{Cl} \xrightarrow{+\text{Y}} \text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$?

- А) X = HCl; Y = H₂O
- Б) X = Cl₂; Y = NaOH
- В) X = HCl; Y = NaOH
- Г) X = NaCl; Y = H₂O

30. Мазнините са:

- А) натриеви и калиеви соли на висши мастни киселини
- Б) магнезиеви и калциеви соли на висши мастни киселини
- В) висши наситени алкохоли
- Г) естери на глицерол и висши мастни киселини

31. Кое от изброените вещества е хигроскопично и намира приложение в козметиката?

- А) анилин
- Б) метанол
- В) формалин
- Г) глицерол

32. При анализ на проби от кисело мляко, се прибавят по две-три капки разтвор на йод. След няколко минути една от пробите се оцветява в синьо-виолетово. Това означава, че в тази проба кисело мляко се съдържа:

- А) захароза
- Б) нишесте
- В) фруктоза
- Г) глюкоза

33. Към четири стъкленици с разтвори съответно на Na_2SO_4 , KOH , $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ и KJ ученик прибавя разтвор на BaCl_2 . Само в една от тях наблюдава образуване на бяла утайка. В тази стъкленица е разтворът на:

- А) Na_2SO_4
- Б) KOH
- В) $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$
- Г) KJ

34. Домакински препарат за почистване на фурна съдържа сода каустик. При работа с него Георги не ползва ръкавици и препаратът изпръсква ръката му. Мястото трябва да се промие с:

- А) разтвор на сода за хляб
- Б) оцет
- В) белина
- Г) течен сапун

35. Колко мола са $44,8 \text{ dm}^3$ въглероден диоксид при нормални условия?

- А) 0,5 mol
- Б) 1 mol
- В) 2 mol
- Г) 3 mol

Периодична таблица на химичните елементи

1												18					
IA												VIIIA					
1 H 1,0	2 IIA											13 IIIA	14 IVA	15 VA	16 VIA	17 VIIA	2 He 4,0
3 Li 6,9	4 Be 9,0											5 B 10,8	6 C 12,0	7 N 14,0	8 O 16,0	9 F 19,0	10 Ne 20,2
11 Na 23,0	12 Mg 24,3	3 IIIB	4 IVB	5 VB	6 VIB	7 VIIБ	8 ←	9 VIIIB	10 →	11 IB	12 IIB	13 Al 27,0	14 Si 28,1	15 P 31,0	16 S 32,1	17 Cl 35,5	18 Ar 40,0
19 K 39,1	20 Ca 40,1	21 Sc 45,0	22 Ti 47,9	23 V 50,9	24 Cr 52,0	25 Mn 54,9	26 Fe 55,8	27 Co 58,9	28 Ni 58,7	29 Cu 63,5	30 Zn 65,4	31 Ga 69,7	32 Ge 72,6	33 As 74,9	34 Se 79,0	35 Br 79,9	36 Kr 83,8
37 Rb 85,5	38 Sr 87,6	39 Y 88,9	40 Zr 91,2	41 Nb 92,9	42 Mo 95,9	43 Tc (97)	44 Ru 101,1	45 Rh 102,9	46 Pd 106,4	47 Ag 107,9	48 Cd 112,4	49 In 114,8	50 Sn 117,7	51 Sb 121,8	52 Te 127,6	53 I 126,9	54 Xe 131,3
55 Cs 132,9	56 Ba 137	57 La 138,9	72 Hf 178,5	73 Ta 182,9	74 W 183,8	75 Re 186,2	76 Os 190,2	77 Ir 192,2	78 Pt 195,1	79 Au 197,0	80 Hg 200,6	81 Tl 204,4	82 Pb 207,2	83 Bi 209,0	84 Po	85 At	86 Rn
87 Fr	88 Ra	89 Ac	104 Rf	105 Db	106 Sg	107 Bh	108 Hs	109 Mt	110 Ds	111 Rg	112 Cn	113 Nh	114 Fl	115 Mc	116 Lv	117 Ts	118 Og

лантаноиди	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,1	71 Lu 175,0
актиноиди	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np	94 Pu	95 Am	96 Cm	97 Bk	98 Cf	99 Es	100 Fm	101 Md	102 No	103 Lr

РЕД НА ЕЛЕКТРООТРИЦАТЕЛНОСТ

Cs, Li, Ba, Na, Ca, Mg, Ag, Al, Fe, Zn, Si, Cu, Ni, P, H, I, S, C, Br, Cl, N, O, F

РЕД НА ОТНОСИТЕЛНА АКТИВНОСТ

Li, K, Ba, Ca, Na, Mg, Al, Zn, Fe, Ni, Pb, H₂, Cu, Hg, Ag, Au
 Li⁺, K⁺, Ba²⁺, Ca²⁺, Na⁺, Mg²⁺, Al³⁺, Zn²⁺, Fe²⁺, Ni²⁺, Pb²⁺, 2H⁺, Cu²⁺, Hg²⁺, Ag⁺, Au³⁺

РАЗТВОРИМОСТ ВЪВ ВОДА НА СОЛИ, ХИДРОКСИДИ И КИСЕЛИНИ

катиони аниони	H ⁺	NH ₄ ⁺	K ⁺	Na ⁺	Ag ⁺	Ba ²⁺	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Zn ²⁺	Cu ²⁺	Pb ²⁺	Fe ²⁺	Fe ³⁺	Al ³⁺
OH ⁻	✕	Г			MP		CP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP
Cl ⁻					MP						MP			
Br ⁻					MP						MP			
I ⁻					MP					MP	MP			
S ²⁻	Г				MP				MP	MP	MP	MP	MP	BB
SO ₃ ²⁻	Г				CP	CP	CP	CP	CP		MP	CP		
SO ₄ ²⁻					CP	MP	CP				MP			
NO ₃ ⁻														
PO ₄ ³⁻					MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP
CO ₃ ²⁻	Г				MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	BB	
CrO ₄ ²⁻					MP	MP			MP	MP	MP	MP		

MP – Малко разтворимо вещество

CP – Средно разтворимо вещество

Г – Газ

BB – Взаимодействия с вода

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

29 август 2018 г. – Вариант 2

МОДУЛ 2

Време за работа – 150 минути

Отговорите на задачите от 36. до 50. вкл. записвайте в свитъка за свободните отговори!

36. Химичният елемент Е се намира в четвърти период на Периодичната таблица. Образува йонни съединения, които оцветяват пламъка във виолетово. При взаимодействие на простото вещество на елемента Е с вода се получават химично съединение и друго просто вещество.

- А) Напишете наименованието на елемента Е.
- Б) Запишете химичната формула на съединението, получено при взаимодействието на простото вещество на елемента Е с вода, като заместите Е с химичния знак на елемента.
- В) Какъв е характерът на разтвора, получен след взаимодействието на простото вещество на елемента Е с вода?

37. Съвременното производство на амоняк се основава на директния му синтез от съответните прости вещества

$N_2(g) + 3H_2(g) \rightleftharpoons 2NH_3(g) + Q$. Ако системата е в състояние на химично равновесие, опишете как ще се промени количеството на получения амоняк, ако:

- А) се повиши температурата
- Б) се увеличи концентрацията на водорода
- В) се повиши налягането

38. Йодната тинктура е спиртен разтвор на йод с масова част 5% . Тя има антисептично действие. Използва се в медицината за дезинфекция на кожата преди хирургични интервенции.

- А) Определете колко грама йод се съдържа в една опаковка от 50 g йодна тинктура с масова част 5%.
- Б) Каква ще бъде масовата част на йодната тинктура, ако към наличния разтвор от 50 g се добави още 50 g спирт?

(Подкрепете отговорите си с изчисления.)

39. В две епруветки има разтвор на сода за хляб NaHCO_3 (1) и сок от лимон (2). Към всяка от епруветките се добавят по 1-2 капки разтвор на лакмус.

А) В какъв цвят ще се оцвети лакмусът в разтвора на сода за хляб (1) и в сока от лимон (2)? (Отговорите запишете с число и дума срещу него.)

Б) Какво е рН на разтвора на сода за хляб? (Запишете в свитъка за свободните отговори едно от означенията: $\text{pH} < 7$, $\text{pH} > 7$ или $\text{pH} = 7$.)

40. За всяко наименование от колона I посочете съответстващата му формула в колона II.

(В свитъка за свободните отговори срещу буквата (А, Б, В и Г) запишете с число (от 1 до 7) номера на съответната формула.)

Колона I	Колона II
А) Серен триоксид	1. CaCO_3
Б) Азотна киселина	2. SO_3
В) Калциев карбонат	3. NH_4NO_3
Г) Амониев нитрат	4. K_2CO_3
	5. HNO_3
	6. H_2SO_3
	7. HNO_2

41. Простото вещество на елемента X има жълт цвят. При изгарянето му се получава оксид XO_2 с остра задушлива миризма, който може да се окисли до оксид XO_3 , разтворим във вода.

А) Какъв химичен характер проявява оксидът XO_2 ?

Б) Запишете с изравнено химично уравнение окисляването на XO_2 до XO_3 , като замените X във формулите с химичния знак на елемента.

В) Запишете с изравнено химично уравнение взаимодействието на оксида XO_3 с вода. Как ще се промени цветът на виолетовия лакмус в получения разтвор?

42. Изразете с изравнени химични уравнения процесите 1), 2) и 3), означени на схемата:

43. Кои от твърденията са верни и кои – неверни? (В свитъка за свободните отговори срещу буквите от А) до Е) запишете ДА или НЕ.)

А) Амониеви соли се използват като минерални торове.

Б) Натриевата основа може да се използва за получаване на сапун.

В) Оловото и неговите съединения са полезни за растенията.

Г) С въглероден диоксид могат да се газират напитки.

Д) Кислородът съставлява около 78% от въздуха.

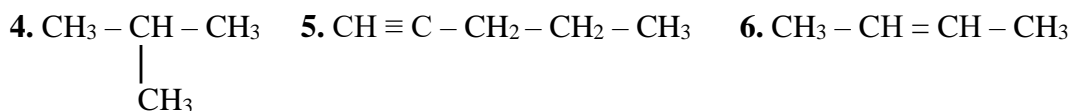
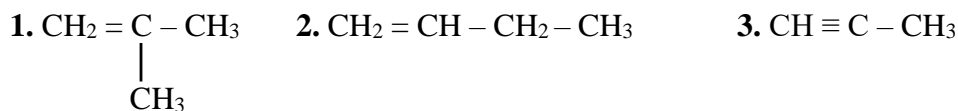
Е) Среброто е метал с голяма електропроводимост, пластичност и корозионна устойчивост.

44. На четири стъкленици са поставени етикети с наименованията на съединенията: А) метанол, Б) етанал, В) оцетна киселина и Г) ацетон.

Означете със съкратени структурни формули химичните съединения А, Б, В и Г.

(В свитъка за свободните отговори запишете формулите срещу съответната буква от А до Г.)

45. Дадени са структурните формули на шест органични съединения (1, 2, 3, 4, 5 и 6).

- А) С кои две от формулите са означени хомолози? (Запишете с числа техните номера.)
 Б) Към кой хомоложен ред принадлежат тези хомолози?

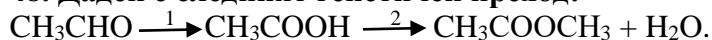
46. За всеки клас органични вещества от колона I изберете подходящ пример от колона II. (В свитъка за свободните отговори срещу буквата (А, Б, В и Г) запишете с число (от 1 до 7) номера на съответната формула от колона II.)

Колона I	Колона II.
А) Карбоксилни киселини	1. $\text{C}_6\text{H}_5\text{ONa}$
Б) Кетони	2. C_4H_6
В) Алкохоли	3. CH_3COOH
Г) Амини	4. $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$
	5. CH_3NH_2
	6. CH_3COCH_3
	7. $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CHO}$

47. В четири чаши (1, 2, 3 и 4) се намират: $\text{C}_6\text{H}_5\text{CH}_3$ (1), $\text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$ (2), CH_3COOH (3) и $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$ (4). В две от чашите при прибавяне на калий протичат химични реакции.

- А) Запишете номерата на чашите, в които протичат химични реакции.
 Б) Изразете с изравнени химични уравнения реакциите, които протичат.

48. Даден е следният генетичен преход:

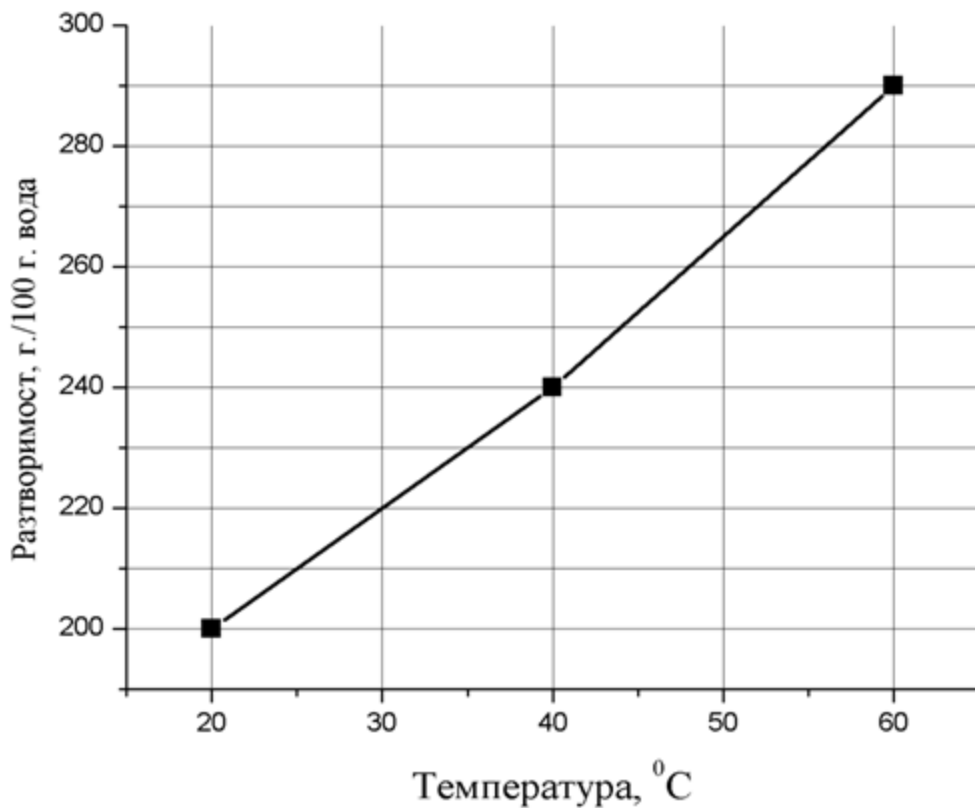

- А) Изразете с изравнени химични уравнения процесите 1 и 2.
 Б) Определете вида на процесите 1 и 2.

49. Липсващите в текста думи и изрази (1), (2) и (3) запишете в свитъка за свободните отговори, като изберете от следните: *сено, дървесина, пшеница, скорбяла, целулоза, гликоген, гори, рециклира, унищожява*.

Хартията се получава чрез преработка на ..... (1)....., която е изградена от природния полимер .....(2)..... . За производство на 1 тон хартия е необходимо изсичането на близо 5 хектара гори. Ето защо е необходимо хартията да се .....(3).....

50. На фигурата е показана зависимостта на разтворимостта на захар във вода от температурата.

- А) Разтворени са 100 g захар в 100 g вода при температура 20 °C. Какъв е видът на разтвора (ненаситен, наситен, преситен)?
- Б) Колко грама захар трябва да се разтворят в 100 g вода при температура 40 °C, за да се получи наситен разтвор?
- В) Какъв ефект ще се наблюдава, ако разтворът при температура 40 °C се охлади до 20 °C?

РЕД НА ЕЛЕКТРООТРИЦАТЕЛНОСТ

Cs, Li, Ba, Na, Ca, Mg, Ag, Al, Fe, Zn, Si, Cu, Ni, P, H, I, S, C, Br, Cl, N, O, F

РЕД НА ОТНОСИТЕЛНА АКТИВНОСТ

Li, K, Ba, Ca, Na, Mg, Al, Zn, Fe, Ni, Pb, H₂, Cu, Hg Ag, Au
 Li⁺, K⁺, Ba²⁺, Ca²⁺, Na⁺, Mg²⁺, Al³⁺, Zn²⁺, Fe²⁺, Ni²⁺, Pb²⁺, 2H⁺, Cu²⁺, Hg²⁺ Ag⁺, Au³⁺

РАЗТВОРИМОСТ ВЪВ ВОДА НА СОЛИ, ХИДРОКСИДИ И КИСЕЛИНИ

катиони аниони	H ⁺	NH ₄ ⁺	K ⁺	Na ⁺	Ag ⁺	Ba ²⁺	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Zn ²⁺	Cu ²⁺	Pb ²⁺	Fe ²⁺	Fe ³⁺	Al ³⁺
OH ⁻	X	Г			MP		CP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP
Cl ⁻					MP						MP			
Br ⁻					MP						MP			
I ⁻					MP					MP	MP			
S ²⁻	Г				MP				MP	MP	MP	MP	MP	BB
SO ₃ ²⁻	Г				CP	CP	CP	CP	CP		MP	CP		
SO ₄ ²⁻					CP	MP	CP				MP			
NO ₃ ⁻														
PO ₄ ³⁻					MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP
CO ₃ ²⁻	Г				MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	BB	
CrO ₄ ²⁻					MP	MP			MP	MP	MP	MP		

MP – Малко разтворимо вещество

CP – Средно разтворимо вещество

Г – Газ

BB – Взаимодействия с вода

Периодична таблица на химичните елементи

1																18									
IA																VIIIA									
1 H 1,0	2 He 4,0																								
3 Li 6,9	4 Be 9,0											5 B 10,8	6 C 12,0	7 N 14,0	8 O 16,0	9 F 19,0	10 Ne 20,2								
11 Na 23,0	12 Mg 24,3	3 Al 27,0	4 Si 28,1	5 P 31,0	6 S 32,1	7 Cl 35,5	8 ← Ar 40,0	9 K 39,1	10 Ca 40,1	11 Sc 45,0	12 Ti 47,9	13 V 50,9	14 Cr 52,0	15 Mn 54,9	16 Fe 55,8	17 Co 58,9	18 Ni 58,7	19 Cu 63,5	20 Zn 65,4	21 Ga 69,7	22 Ge 72,6	23 As 74,9	24 Se 79,0	25 Br 79,9	26 Kr 83,8
19 K 39,1	20 Ca 40,1	21 Sc 45,0	22 Ti 47,9	23 V 50,9	24 Cr 52,0	25 Mn 54,9	26 Fe 55,8	27 Co 58,9	28 Ni 58,7	29 Cu 63,5	30 Zn 65,4	31 Ga 69,7	32 Ge 72,6	33 As 74,9	34 Se 79,0	35 Br 79,9	36 Kr 83,8								
37 Rb 85,5	38 Sr 87,6	39 Y 88,9	40 Zr 91,2	41 Nb 92,9	42 Mo 95,9	43 Tc (97)	44 Ru 101,1	45 Rh 102,9	46 Pd 106,4	47 Ag 107,9	48 Cd 112,4	49 In 114,8	50 Sn 117,7	51 Sb 121,8	52 Te 127,6	53 I 126,9	54 Xe 131,3								
55 Cs 132,9	56 Ba 137	57 La 138,9	72 Hf 178,5	73 Ta 182,9	74 W 183,8	75 Re 186,2	76 Os 190,2	77 Ir 192,2	78 Pt 195,1	79 Au 197,0	80 Hg 200,6	81 Tl 204,4	82 Pb 207,2	83 Bi 209,0	84 Po	85 At	86 Rn								
87 Fr	88 Ra	89 Ac	104 Rf	105 Db	106 Sg	107 Bh	108 Hs	109 Mt	110 Ds	111 Rg	112 Cn	113 Nh	114 Fl	115 Mc	116 Lv	117 Ts	118 Og								

лантаноиди	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,1	71 Lu 175,0
актиноиди	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np	94 Pu	95 Am	96 Cm	97 Bk	98 Cf	99 Es	100 Fm	101 Md	102 No	103 Lr

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ
ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА**

29 август 2018 г. – Вариант 2

ОТГОВОРИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

ПЪРВИ МОДУЛ

Задачи от 1. до 35.

Задача №	Отговор	Задача №	Отговор	Задача №	Отговор
1	В	13	В	25	В
2	Г	14	Б	26	Г
3	Б	15	В	27	Б
4	А	16	А	28	В
5	Г	17	В	29	Б
6	В	18	Б	30	Г
7	В	19	Б	31	Г
8	Г	20	Г	32	Б
9	В	21	А	33	А
10	А	22	В	34	Б
11	А	23	Б	35	В
12	А	24	Г	-	-

Максимален брой точки за първи модул: 35 x 1 т. = 35 т.

ВТОРИ МОДУЛ

Задачи от 36. до 50.

Задача №	Отговори	Точки
36	А) калий Б) КОН В) основен	А) 1 т. Б) 1 т. В) 1 т. Макс: 3 т.
37	А) ще намалее Б) ще се увеличи В) ще се увеличи	А) 1 т. Б) 1 т. В) 1 т. Макс: 3 т.
38	А) $m(J_2) = 0,05 \cdot 50$ $m(J_2) = 2,5 \text{ g}$ Б) $w(J_2) = 2,5/50 + 50$ $w(J_2) = 0,025$ или 2,5%	А) 1 + 1 = 2 т. Б) 1 + 1 = 2 т. Макс: 4 т.

39	<p>А) (1) – син; (2) – червен Б) pH > 7</p>	<p>А) 2 т. Б) 1 т. Макс: 3 т.</p>												
40	<p>А – 2 Б – 5 В – 1 Г – 3</p>	<p>4 x 1 = 4 т. Макс: 4 т.</p>												
41	<p>А) киселинен Б) $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 \rightarrow 2\text{SO}_3$ В) $\text{SO}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{H}_2\text{SO}_4$ в червено</p>	<p>А) 1 т. Б) 2 т. В) 2 т. 1 т. Макс: 6 т.</p>												
42	<p>1) $\text{C} + \text{O}_2 \rightarrow \text{CO}_2$ 2) $\text{CO}_2 + \text{Ca}(\text{OH})_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ или $\text{CO}_2 + \text{CaO} \rightarrow \text{CaCO}_3$ 3) $\text{CaCO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow \text{CaCl}_2 + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$</p>	<p>1) 2 т. 2) 2 т. 3) 2 т. Макс: 6 т.</p>												
43	<table border="1"> <thead> <tr> <th>А</th> <th>Б</th> <th>В</th> <th>Г</th> <th>Д</th> <th>Е</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Да</td> <td>Да</td> <td>Не</td> <td>Да</td> <td>Не</td> <td>Да</td> </tr> </tbody> </table>	А	Б	В	Г	Д	Е	Да	Да	Не	Да	Не	Да	<p>6 x 1 = 6 т. Макс: 6 т.</p>
А	Б	В	Г	Д	Е									
Да	Да	Не	Да	Не	Да									
44	<p>А) $\text{CH}_3 - \text{OH}$ или CH_3OH Б) $\text{CH}_3 - \text{C} \begin{array}{l} \text{O} \\ // \\ \text{H} \end{array}$ или CH_3CHO В) $\text{CH}_3 - \text{C} \begin{array}{l} \text{O} \\ // \\ \text{OH} \end{array}$ или CH_3COOH Г) $\text{CH}_3 - \text{C} \begin{array}{l} \text{O} \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$ или CH_3COCH_3 и всички други верни структурни формули</p>	<p>4 x 1 = 4 т. Макс: 4 т.</p>												
45	<p>А) 3 и 5 Б) алкини</p>	<p>А) 2 т. Б) 1 т. Макс: 3 т.</p>												
46	<p>А – 3 Б – 6 В – 4 Г – 5</p>	<p>4 x 1 = 4 т. Макс: 4 т.</p>												
47	<p>А) 2 и 3 Б) $2\text{C}_6\text{H}_5\text{OH} + 2\text{K} \rightarrow 2\text{C}_6\text{H}_5\text{OK} + \text{H}_2$ $2\text{CH}_3\text{COOH} + 2\text{K} \rightarrow 2\text{CH}_3\text{COOK} + \text{H}_2$</p>	<p>А) 2 x 1 = 2 т. Б) 2 x 2 = 4 т. Макс: 6 т.</p>												
48	<p>А) (1) $\text{CH}_3\text{CHO} + \text{Ag}_2\text{O} \xrightarrow{t^\circ} \text{CH}_3\text{COOH} + 2\text{Ag}$ или $\text{CH}_3\text{CHO} + 2\text{Cu}(\text{OH})_2 \xrightarrow{t^\circ} \text{CH}_3\text{COOH} + \text{Cu}_2\text{O} + 2\text{H}_2\text{O}$ (2) $\text{CH}_3\text{COOH} + \text{CH}_3\text{OH} \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COOCH}_3 + \text{H}_2\text{O}$ Б) 1 – окисление; 2 – естерификация</p>	<p>А) 2 x 2 = 4 т. Б) 2 x 1 = 2 т. Макс: 6 т.</p>												

49	(1) – дървесина (2) – целулоза (3) – рециклира	3 x 1 = 3 т. Макс: 3 т.
50	А) ненаситен Б) 240 g В) част от захарта ще кристализира	А) 1 т. Б) 1 т. В) 2 т. Макс: 4 т.
	Забележка: Признават се и всички други верни отговори и начини на написване на формули и уравнения.	
	Максимален брой точки за втори модул:	65 т.

Максимален брой точки за целия тест – 100 точки